ఫ్లాష్ బ్యాక్

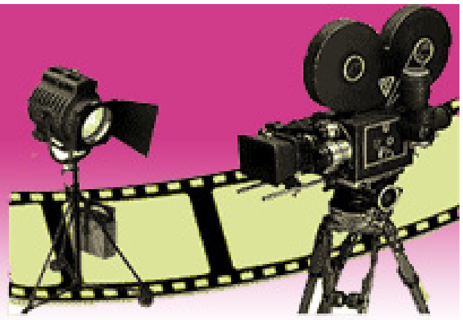

పాతసినిమాలకు సంబంధించిన విశేషాలు.. నటీనటుల గురించి, సినిమాల గురించి, సాంకేతిక నిపుణుల గురించి.. వగైరా..వగైరా. ప్రతినెలా ఓసారి అలనాటి సినీరంగంలోకి తొంగిచూద్దాం

నటన

- షావుకారు జానకి

(విజయచిత్ర- 1971, జనవరి సంచిక నుంచి)

సరిగ్గా పదిహేను నిమిషాలే వున్నాయి. ఇప్పటికే చాలా మారిపోయాను. అద్దంలోకి చూసుకున్నాను. కళ్ళకొలకుల్లో వున్న నల్ల రంగుని మరి కొంచెం పొడిగిస్తే బాగుండుననిపించింది. రంగులన్నీ గజిబిజిగా బల్లమీద పడున్నాయి. వాటి మధ్య నా చేతిగడియారం టిక్... టిక్.. మంటూ అట్టే వ్యవధి లేదని జ్ఞాపకం చేస్తూంది. అబ్బ... చేతులు వణుకుతున్నాయ్. కాళ్ళు తేలిపోతున్నాయి. చెవులు హోరుమంటున్నాయి. ఏమటా ఘోష? మొదటి గంట వినిపించింది. ప్రార్థనకు రమ్మని పిలిచారు. వెళ్ళాను. కళ్ళు మూసుకున్నాను. నమస్కరించాను. మదటిసారిగా రంగస్థలం మీదకు వెళ్తున్నాను. "అంతమంది ప్రేక్షకుల ముందు నిలబడి నటించగలిగే మనోధైర్యమూ, శక్తీ నాకియ్యి" అని మనసులోనే ప్రార్థించాను. మూడోగంట కూడా కొట్టేశారు.

ఒక చేతిలో చిన్న తోలుపెట్టె, మరో చేతిలో ఉత్తరం పట్టుకుని రంగస్థలం మీదకు దారితీశాను. ఒక్క అడుగు.. ఇంకొక్క అడుగు

ముందుకు వేస్తే నేను జానకిని కాను. కల్పనను, ఒక అనాధను. ఉద్యోగం కోసం బయలుదేరాను. ఉద్యోగం దొరుకుతుందా? నేను కలుసుకోవలసిన డాక్టర్ గారు ఆస్పత్రిలో వున్నారా లేదా? అనే భావం మొఖం మీద కనిపించాలి. కనిపిస్తోందా? ఏమో, నాకు తెలియదు... ఆలోచించడానికి వ్యవధి లేదు. రంగస్థలం మీదికి ప్రవేశించాను. అంతవరకూ వున్న కంగారు, దడ మాయమైపోయాయి. అప్పటి నుంచి మూడుగంటల సేపు కల్పనగా బతికాను. కల్పన ఒక జీవిత కాలంలో అనుభవించిన సుఖమూ, సంతోషమూ, ఆనందమూ, ఆశా, ఆవేదనా, చిత్తక్షోభా మూడుగంటలలో నేను తీవ్రంగా అనుభవించాను. అంటే ఆ మూడు గంటలలో నాకు ఇంకొక జీవితానుభవం పెరిగింది.

రంగస్థలం మీద నటించడానికీ, చలన చిత్రాల్లో నటించడానికీ ఇదే ముఖ్యమైన తేడా. రంగస్థలం మీద ఒక పాత్ర నటించగానే, అది ఆ నటి వ్యక్తిగతానుభవం అవుతుంది. కొత్త ఎమోషనల్ ఎక్స్పీరియన్స్ కలుగుతుంది. ఒక పాత్రకు రూపకల్పన చేశాను. నన్ను కాక మరో మనషిని ప్రేక్షకులకు ప్రత్యక్షంగా చూపించాను. నేను నటిస్తున్న పాత్ర పడే బాధా, తపన, ఆనందం నిజంగా ఒక వ్యక్తి అనుభవిస్తున్నదని అంతమంది ప్రేక్షకులు అప్పటికప్పుడే నాతో పాటు అనుభవించేటట్టు చేస్తాను. అప్పుడు నేను పడే తృప్తి అనిర్వచనీయమైనది. రంగస్థల నటికి ఈ తృప్తి కలుగుతుంది. సినిమా నటికి ఇలాంటి తృప్తి ఎన్నటికీ కలుగదనే నా నమ్మకం. సినిమాల్లో నటన ఈ వ్యక్తిగతానుభవాన్ని ఇవ్వలేదు. ముందు సీను వెనుకా, వెనుక సీను ముందూ, అడ్డదిడ్డంగా, చిన్న చిన్న షాట్స్ గా తియ్యడం వల్ల నటికి ఆ ఎమోషనల్ ఎక్స్పీరియన్స్ కలుగదు. ఒక్కొక్కప్పుడు ఒకే సన్నివేశాన్ని పూర్తి చెయ్యడానికి ఒక సంవత్సరం కూడా పట్టవచ్చు. ఈ ఏడాదిలో నటి శారీరకంగానూ మానసికంగానూ మారుతుంది. ఒకే సన్నివేశాన్ని ఇంత వ్యవధిలో తీసినప్పుడు నటి నటనా స్థాయిలో కూడా హెచ్చు తగ్గులు రావడం సహజం. రంగస్థలం మీద నటిస్తున్నప్పుడు ఉద్రేకాలు, అనుభూతులు ఆ పాత్ర అనుభవించినట్టు నటి వరుసగా అనుభవిస్తుంది కనుక ఎమోషనల్ కంటిన్యుటీ ఉంటుంది. స్క్రిప్ట్ రచయిత, దర్శకుడు, కెమేరామాన్, ఎడిటర్ వీరందరి సహాయం వుంటుంది సినిమా నటికి. రంగస్థలనటికి ఇంతమంది సహాయమూ వుండదు. జోక్యం కూడా వుండదు. ఒకసారి నటి రంగస్థలం మీదకు వెళ్ళిన తరవాత కేవలం నటి స్వశక్తి మీద ఆధారపడవలసి వుంటుంది. అందుకే రంగస్థలం మీద నటన ఇచ్చిన తృప్తీ, ఆనందం, క్రియేటివ్ ఆర్టిస్ట్ కు సినిమా నటన ఇవ్వలేదు. రంగస్థలం మీద తప్పు చెయ్యడానికి వీలు లేదు. చేస్తే దిద్దుకునేందుక అవకాశం వుండదు. ఆ ప్రదర్శనకు ఆ తప్పు అలాగే వుండి పోతుంది. అందువల్ల రంగస్థలం మీద వున్నంతసేపూ, నటి మనసు అరక్షణం కూడా ఇంకో విషయం మీదకు పోకూడదు. తన సంభాషణలేకాక మిగతా నటీనటుల సంభాషణలు కూడా నటికి క్షుణ్ణంగా తెలిసి వుండాలి. సినిమా నటనలో తప్పు చేస్తే ఫరవాలేదు. 'కట్' అనే పదం వినిపించగానే మళ్ళా నటించడానికి సిద్దపడవచ్చు. ఆవేళ నటించినది మర్నాడు చూసుకుని తృప్తిగా లేకపోతే మళ్ళీ తియ్యమనడానికి అవకాశం వుంటుంది సినిమా నటికి. ఈ విధంగా చూసుకుంటే చలనచిత్రాల్లో నటించడం చాలా సులభం. ఇంకో విధంగా చూసుకుంటే చాలా కష్టం. దీపాల మధ్య నిలబడి నటిస్తున్నప్పుడు సినిమా నటికి ఒకే ఒక్క ప్రేక్షకుడు కెమేరా. ఆ ఒక్క ప్రేక్షకుడి రియాక్షన్ అప్పటికప్పుడు తెలియదు... కామెరా చప్పట్లు కొట్టడమో, ఈలల వెయ్యడమో చెయ్యలేదు కనుక. షూట్ చేస్తున్న సన్నివేశం ఎక్కడిదో జ్ఞాపకం ఉంచుకోవాలి. ఇంతకు ముందు చిత్రించబడ్డ సన్నివేశాలలో తన నటన గుర్తుంచుకోవాలి. ఇప్పుడు కామెరా ఎక్కడున్నదీ, దీపాలు ఎక్కడున్నవీ చెయ్యి మరీ పైకెత్తితే ఫ్రేమ్ లోంచి బయటికి పోతుందా ? ముఖం మరీ పక్కకు తిప్పితే నటి అందంగా కనిపించాలని కామెరామాన్ గంటల తరబడి, కష్టపడి ప్రత్యేకంగా ఏర్పాటు చేసిన దీపం ముఖం మీద పడడం మానేసి మెడమీద పడుతుందేమో ? అంతే కాదు. అక్కడ నటికి ఎదురుగా హీరో వుండకపోవచ్చు__ వుండకపోయినా వున్నాడని ఊహించుకుని హీరోని ఉద్దేశించి ప్రేమ వాక్యాలు చెప్పాలి. ఒక్కొక్కప్పుడు నటీనటుల తప్పు వల్ల కాకపోయినా, సాంకేతిక లోపాల వల్ల తీసినదే మళ్ళా మళ్ళా తియ్యవలసి వస్తుంది. ఎన్నో కారణాల వల్ల ఒకే మూడ్ లోకి, ఒకే ఉద్రేకంలోకి నటి మళ్ళీ మళ్ళీ రావలసి వస్తుంది. ఈ ప్రోసెస్ లో ఎంతో నర్వస్ ఎనర్జీ వృధా అవుతుంది. ఈ దృష్టితో చూస్తే సినిమా నటన చాలా కష్టం. సినిమా నటికి ఎంతో ఊహా పటిమ కావాలి. పాత్రకు కావలసిన అనుభూతిని తనకు తానే తెచ్చుకోవాలి. ఇది చాలా కష్టం. అక్కడి వాతావరణం, పక్కన నటిస్తున్న నటీనటులు ఆట్టే సహాయ పడతాయని నేననకోను. కాని తెచ్చుకున్న అనుభూతిని ప్రేక్షకులక అందజెయ్యడంలో కామెరా ఎంతో సహాయపడుతుంది సినిమా నటికి. రంగస్థల నటికి ఆ సహాయం ఎంతమాత్రమూ లేదు. తన భావప్రకటన, కంఠస్వరం ఆఖరు వరసలో వున్న ప్రేక్షకుడికి కూడా స్పష్టంగా కనిపించి, వినిపించేందుకు తనే పాటుపడాలి. కనుక రంగస్థల నటికి బాధ్యత ఎక్కువ.

రంగస్థల నటికి వోయిస్ ప్రొజెక్షన్ చాలా ముఖ్యం. తియ్యని కంఠస్వరం చాలా అవసరం. ఉచ్చారణలో లోపం వుండ కూడదు. సంభాషణలు ప్రేక్షకులకు రక్తి కట్టించాలంటే సన్నివేశానికి అనుగుణంగా కంఠస్వరం మారాలి. తగ్గు స్థాయిలో మాట్లాడినా, త్వరత్వరగా మాట్లాడినా మాటలు మాత్రం

మింగివెయ్యకూడదు. స్పష్టంగా, తియ్యగా సంభాషణలు చెప్పలేని నటిని ప్రేక్షకులు భరించలేరు. భగవంతుడు మంచి కంఠస్వరం యిచ్చి వుంటే ఇవన్నీ నటి తగిన శిక్షణతో నేర్చుకోవచ్చు. రంగస్థల నటి తన ప్రత్యేక ప్రతిభను బట్టి తను నటించవలసిన పాత్రను ఎన్నుకోవాలా, లేక ఎటువంటి పాత్రనైనా నటించి రక్తి కట్టించగలదా అనే సంశయం కలుగుతుంది. ఒక నటి విషాద పూరితమైన పాత్రను పోషించి రాణించి వుంటే, ఆ నటి అటువంటి పాత్రలకే సరిపోతుందని ముద్రవెయ్యడం చాలా పొరపాటని నా ఉద్దేశ్యం. ప్రతిభావంతురాలైన నటి ఎటువంటి పాత్రనైనా ఆత్మస్థైర్యంతో నటించి ప్రేక్షకులను ఒప్పించగలదు. నటికి తను నటిస్తున్న పాత్రే కాక నాటకం కూడా నచ్చాలి. నాటక కర్త సృష్టించిన పాత్రను సరిగ్గా అర్థం చేసుకోవాలి. నటించబోయే పాత్ర యొక్క మనోభావాలనూ, వ్యక్తిత్వాన్ని, అలవాట్లనూ, నడక తీరును మనసులో స్పష్టంగా రూపకల్పన చేసుకోవాలి. నాటకకర్త కావలసినన్ని వివరాలిస్తాడు నాటకంలో. నాటకకర్త మేధావి నాటకం గొప్పదీ అయివుంటే నటికి అంతకన్నా కావలసిందేముంది? నాటకకర్త మైనాన్ని, ఫోటోని ఇస్తాడన్నమాట. ఆ ఫోటోను చూస్తూ, ఆ మైనం ముద్దను ఒక మనిషిగా రూపొందించాలి నటి. అంటే మిగతా డైమన్షన్స్ ఇవ్వగలిగే ప్రతిభ వుండాలి రంగస్థల నటికి.

నటి అంతరంగిక జీవితానికి, రంగస్థల జీవితానికీ చాలా సంబంధం వున్నది. అంతరంగిక జీవితంలో ఎంతోకొంత క్షోభపడి, కష్టసుఖాలు తెలుసుకుని, ఆనందం, ప్రేమ, భక్తి రుచి చూసిన మనిషి, వివిధ రకాల పాత్రలను ప్రత్యేకతతో, ప్రజ్ఞతో నటించగలదని నా నమ్మకం. అందుకని ఈ అనుభవాలు ఏవీ లేని మనిషి నటించలేదు అని నేను అనను కాని, ఊహతో పాటు జీవితానుభవం మిళితమైన వ్యక్తి నటనలో లోతూ, పరిపూర్ణతా వుంటాయి. ఆంతరంగిక జీవితం మీద రంగస్థలం నటనకు ఎటువంటి ప్రభావం వున్నది ? చాలా వున్నది. నా మటుకు నాకు నాటకం పూర్తయి యింటికి వచ్చిన తరవాత ఒక పట్టాన నిద్రపట్టదు. నాటకాన్ని గురించి, ఆ నాటి నా నటనను గురించి, ప్రేక్షకుల అభిప్రాయాలను గురించి ఎవరితోనైనా గంటల తరబడి మాట్లాడాలనిపిస్తుంది. అమ్మ పోయిందన్న వార్త టెలిఫోన్ లో విని కళ్ళుతిరిగి నేను పడినప్పుడు నా చెయ్యి తగిలి బల్ల మీద వున్న రాధాకృష్ణుల బొమ్మ కిందపడడం సహజంగా ఉందా? నేను ప్రేమించి పెళ్ళి చేసుకోవాలని కలలుకంటున్న మనిషి ఏదో భ్రమలో పడి నన్ను 'అమ్మా' అని పిలిచినప్పుడు నా ఆవేదనా, కళ్ళలో బాధా ఆఖరి వరుసలో వున్న వాళ్ళకు స్పష్టంగా తెలిసిందా ? ఊ... నాటకం ఐపోయిన తరువాత కూడా యిలా చాలా సేపటివరకూ ఆ పాత్ర నన్ను వదిలి వెళ్ళదు. ప్రేక్షకులు ఎక్కడ హర్షించారు ? ఎక్కడ సరిగ్గా రిసీవ్ చేసుకోలేక పోయారు లోపం ఎవరిది? రేపు ఆ ఘట్టంలో యిలా చేస్తే బాగుంటుందేమో అనే ఆలోచనలు నన్నెప్పుడూ వేధిస్తూనే వుంటాయి. పిల్లలూ, యిల్లూ, వంటా, ఆదాయపు పన్ను యిత్యాది వ్యక్తిగత సమస్యల మీద తగిన శ్రద్ధ చూపించవలసిన సమయాల్లో కూడా నా నటనను గురించి ఆలోచించడం మొదలుపెట్టి ఈ ప్రపంచాన్నే మరిచిపోతాను.

నాటకానికి ముందు ప్రశాంతత కోరుకుంటాను. ఎంత ప్రశాంతత కోరుకున్నా, రంగస్థలం మీదికి వెళ్ళబోతున్న ప్రతి ఒక్కసారీ నెర్వస్ గానే ఫీలవుతాను... ఏదో భయం.. ఈ వేళ ప్రేక్షకులు వేరు, నిన్నటి వాళ్ళు కారు. వీళ్ళ అభిరుచులు ఎలాంటివో ? వీళ్ళకు ఈ నాటకం నచ్చుతుందో లేదో ? మిగతా నటీనటులు ఎలా చేస్తారో... ఏం చేస్తారో... నేనేం చేస్తానో... యిన్నిసార్లు వేసిన నాటకం కదా అలా జరుగకూడదని ఏం జరుగుతుందని ఒక వైపు వివేకం ధైర్యం చెబుతూనే వుంటుంది. ఏమో, ఎలా చెప్పగలం ? ఏదయినా జరుగవచ్చు. ఈ భయం తప్పదు. అందుకే ప్రతి ప్రదర్శనా కొత్తగానే వుంటుంది.

ఒకసారి బొంబాయిలో ఒక నాటకం వేస్తున్నాం. సీను ప్రారంభం అయింది. నేను నర్స్ ను. విజయ అనే అమ్మాయి హాస్పిటల్ కి వస్తుంది. డాక్టర్ ఆవిడను నాకు పరిచయం చేస్తాడు. విజయ నన్ను పరీక్షగా చూసి "ఎందుకో గాని మిమ్మల్ని చూడగానే నాకు మంచి అభిప్రాయం కలిగింది. మీరు తప్పకుండా మా యింటికి రావాలి" అంటుంది. "ఊఁ.. అలాగా" అని నేను ఆ కొత్త వ్యక్తి చొరవకు సిగ్గుపడుతూ ఏం మాట్లాడాలో తెలియక ఆడవాళ్ళకు చాలా సహజమైన ధోరణిలో "ఏమండీ, మీ చేతినున్న గాజు చాలా అందంగా వుంది" అంటూ ఆవిడ చేతికేసి చూశాను. ఆవిడ చేతికి గాజు లేదు! వేసుకు రావటం మరచిపోయింది ! "ఊఁ... అంత బాగుందా ? కావాలంటే మీరు తీసుకోండి, కొట్లో ఒక్కటే ఒకటి వుంటే కొన్నాను" అంటూ విజయ తన చేతినున్న గాజు తీసి నా చేతికివ్వాలి. తరువాత సీనులో ఆ గాజు నా చేతికి వుండడం కథకు చాలా అవసరం. అప్పుడు నేనేం చెయ్యాలి? అరక్షణంలో తేల్చుకోవాలి. ఇద్దరూ కంగారు పడితే అభాసవుతుంది. అలాంటప్పుడే రంగస్థల నటికి సమయస్ఫూర్తి కావాలి. ఆమె చేతికి గాజు వున్నట్టే, నేను నిజంగా తీసుకున్నట్టే నటించాను. ఇలాంటి చిన్న చిన్న లోపాలు, సరిదిద్దుకోవడాలు వుండబట్టే ప్రతి ప్రదర్శనా కొత్త ప్రదర్శన లాగే ఫీలవుతాం. ప్రతి ప్రదర్శన ముందు నటికి భయం, జాగ్రత్త తప్పకుండా వుండాలి. లేకపోతే నటన యాంత్రికంగా తయారయే ప్రమాదం వుంది. పాత్రలో జీవం వుండదు.

రంగస్థలం నాకు నేర్పినది క్రమశిక్షణ, టీమ్ వర్క్. ప్రతి ప్రదర్శనా ఒక కొత్త పాఠం, ఒక కొత్త అనుభవం. రంగస్థలం నాకింకా నేర్పుతోంది. నేనింకా నేర్చుకుంటూనే వున్నాను. నటిగా సంపూర్ణతను సాధించడానికి ఒక జీవితకాలం చాలదేమో. ప్రపంచంలో ఎంతమంది వున్నారో, అంతమంది బ్రతుకులు బ్రతకటానికి ఒక జీవితకాలం చాలుతుందా ?

★★★

వచ్చేనెల మరో ఫ్లాష్ బ్యాక్

COMMENTS